

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА СЕСТАРА, ВАСПИТАЧА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА ЗА РАДНУ 2019/20

Програм стручног усавршавања у овом периоду реализован је онако како је Годишњим планом стручног усавршавања планирано.

Реализована су два **Васпитно-образовна већа** и то:

- У септембру месецу, на коме се разматрао Извештај о реализацији рада у претходној години као и Годишњи план рада, Годишњи план стручног усавршавања и Годишњи план самовредновања за радну 2019/20 годину- реализатори стручни сарадници и сарадници;
- Представљање структуре документа „Године узлета“ и плана имплементације нових Основа (након завршене обуке)- стручни сарадници и Љиљана Драгутиновић;

На почетку радне године, у септембру месецу, одржани су **састанци са васпитачима и медицинским сестрама** у свим вртићима и јаслицама са следећим садржајима:

- Припрема за увођење нових Основа програма;
- Израда конкретних планова активности за реализацију предвиђених годишњих задатака;

Реализатори: стручни сарадници

Овакви састанци, одржани на почетку радне године имали су за циљ да се васпитачи и сестре упознају са Годишњим планом рада, на који начин ће тећи динамика активности у овој радној години и дефинисање годишњих задатака у оквиру програма стручног усавршавања.

У октобру месецу одржани су састанци у објектима са следећим садржајем:

- Анализа садржаја нових основа програма;
- Анализа постојеће средине за учење у односу на поставке дате у Основама програма;

Реализатори: стручни сарадници

У новембру месецу одржани су састанци у објектима са следећим садржајем:

- Разговор о пројектима;
- Слика о детету (представљена у новим Основама) – сагледавање детета и примери из праксе;

Реализатори: стручни сарадници

У октобру месецу у нашој установи организована је обука за имплементацију нових Основа програма „Године узлета“ за пет група (укупно 150 запослених) које су обухватиле васпитаче, мед.сестре, директора, помоћника директора и стручне сараднике. Обука је одржана у четири дана а потом у децембру исте групе су прошле и on-line обуку у трајању од пет дана.

Менторима из наше установе Нади Парезановић и Љиљани Драгутиновић омогућено је да одрже обуку за мед.сестре и васпитаче који нису били обухваћени у првих пет група. Обуке трају још увек.

У оквиру прве посете ментора Аните Ерић у новембру месецу у вртићу „Мића и Аћим“ који је изабран као језгро промена обављен је састанак са директоркама, стручним сарадницима и руководиоцима објекта, а потом је реализован састанак са тимом вртића и јаслица „Мића и Аћим“. На истом састанку направљен је договор о изради плана ширења, дискусије о плану и динамици менторских посета. На састанку са тимом вртића и јаслица дискутовало се о томе где смо сада у односу на полазишта и концепцију и како се то види у пракси.

Током друге посете менторке објекту „Мића и Аћим“ испраћене су започете промене у простору, урађена заједничка анализа средине за учење у складу са датим критеријумима, предлозима и сугестијама добијених од стране ментора. Потом је одржан састанак са целим тимом вртића, директорком и стручним сарадницима где је направљен договор за наредни период.

Током овог периода реализована су три **Актива** васпитача са следећим садржајем:

1. Тема: Интеракција деце из јаслица и вртића – вртић и јаслице „Бисер“

Тема. Уважавање иницијативе, предлога, идеја и искуства деце у развијању програма - „Бубамара“

2. Представљање пројекта „Титаник“- старија група вртића „Луња“
3. Промене у средини за учење- вртић „Свети Сава“; На истом активу представљен је и пројекат „Китобранитељи“ –припремна група вртића , „Нада Пурић“

Реализација годишњих задатака у оквиру програма стручног усавршавања у вртићима одвија се кроз заједнички рад васпитача и стручних сарадника.

У оквиру ових састанака планирано је да на основу Годишњег плана рада, сваки објекат ради на истим задацима, односно корацима у имплементацији нових Основа програма. Континуирано и на различите начине кроз заједничке састанке, активности, посете радило се на разумевању основних поставки документа и његове имплементације у васпитној пракси.

Планирани кораци односе се на:

- Аналізу садржаја нових основа,
- Аналізу постојеће средине у односу на поставке из нових основа,
- План акције и прве промене у средини,
- Аналізу извршених промена са аспекта подршке дечијој добробити ...има их укупно 11 (видети у Годишњем плану рада)

У оквиру тромесечног извештаја о стручном усавршавању из свих објеката (јаслица и вртића) било је потребно осврнути се на следеће:

1. средину за учење (да ли су започете промене у реструктурирању радних соба, колико су видљиве промене, који су кључни проблеми и која врста подршке је потребна) 2. како се реализује програм васпитно-образовног рада (да ли

посматрамо интересовања деце, да ли су започели на развијању пројеката..) 3. Како се реализују састанци у радним јединицама (колико пута, о чему сте размењивали..)4. Увид у реално стање након завршене обуке - да ли постоје нејасноће, дилеме или нешто чиме би се конкретније бавили?

Сви извештаји имају уједначену форму обзиром да је било потребно да одговоре на иста питања.

Вртић „Фића“

Започете су промене у реструктурирању свих радних соба (укупно 5). Тренутно се ради на качењу полица, ТВ- а, балдахина и уношењу различитог неструктурираног материјала. **Кључни проблеми су: недовољан број адекватних полица, потребних средстава, немотивисаност родитеља.** Што се тиче реализације васпитно-образовног рада посматрамо интересовања деце, истражујемо шта желе и преиспитујемо се колико задовољавамо критеријуме за започињање пројеката. На нивоу радних јединица сатајемо се два пута месечно до сада, размењујемо искуства, консултујемо се где грешимо, шта треба да мењамо. Међусобно размењујемо идеје око уређења средине за учење и развијања пројекта.

Дилема: Да ли смо постојећи материјал да исправљамо и коригујемо у сврху промене средине?

Вртић „Бисер“

Промене су започете у реструктурирању простора, видљиве су и то у свих осам радних соба вртића. Кључни проблеми су недовољан број мајстора који могу све идеје да преточе у реалност, као и потребна средства и финансије, јер се ослањамо на постојеће ресурсе, лична средства и донације родитеља.

У млађој првој групи промене се огледају у уношењу неструктурираних и природних материјала у собу, очекивању донације намештаја и средстава за поједине просторне целине од родитеља, а започете су целине за конструисање, скривање и осамљивање, симболичку игру и за визуелне уметности.

У малађој другој групи родитељи су већ донирали магнетне табле, кухињу и пијацу, започете су и видљиве целине за конструисање, скривање и осамљивање, симболичку игру и за визуелне уметности, а тренутно најистакнутија просторна целина обогаћена саксијама са цвећем и дрвећем је везана за пројекат који је у току.

У средњој првој групи промене су видљиве испред радне собе у холу као и у самој соби у виду преградних паноа који одвајају целине за конструисање и симболичку игру. Целина за визуелне уметности је обогаћена сликарским панелима са местима за материјал, а допуњавају се и остале просторне целине у договору са родитељима.

У средњој другој групи промена у средини за учење се огледа у свим просторним целинама и обогаћује се свакодневно. Унешен је графоскоп, светлосни сто, као и ротирајућа лампа са различитим бојама светлости за целину за истраживање светлости и сенки, а постоји и лаптоп рачунар који је деци доступан за истраживање. У литерарној средини налази се канабе са завесама и јастуцима као и права лампа са читање књига и саксије са цвећем.

У старијој првој групи започете су такође видљиве промене целине за конструисање, симболичку игру, за визуелне уметности, као и у литерарној, унешено је много природног и неструктурираног материјала а у плану је донација од родитеља да се просторне целине још више оплемене и допуне.

У старијој другој групи очекује се донација родитеља за целину за симболичку игру, започете су промене у целини за конструисање, за визуелне уметности, целина за скривање и осамљивање је потпуно формирана, а највише се истиче лабораторија која је опремљена правим мензурама, пипетама, микроскопом и слично.

У припремној првој групи највише је видљива литерарна целина као и целина за скривање и осамљивање, унето је доста рециклажног материјала, формиран је акваријум, а остале целине су започете у договору са родитељима и њиховим донацијама.

У припремној другој групи целина за симболичку игру је потпуно оформљена, постоји и позорница за децу у самој соби, а промене су видљиве и у осталим просторним целинама за конструисање, за визуелне уметности, као и у литерарној.

2. Све групе су првобитно посматрале интересовања деце, истраживале шта деца желе и шта би била тема пројекта, а након мапирања радних соба су започеле развијање пројеката. Називи тема / пројеката су:

У млађој 1 групи „Пластика око нас“

У млађој 2 групи „Шума“

У средњој 1 групи „Јежева кућица“

У средњој 2 групи „Мрежа“

У старијој 1 групи „Са децом око света“

У старијој 2 групи „Пут око света“

У припремној 1 групи „Пра, пра, пра“

У припремној 2 групи „Музика“

Проблеми који су се јавили јесу нејасноће у разумевању тачног процеса рада на теми/пројекту, што самим тим иницира подршку стручне службе у већој мери као и размену искуства са колегама који имају већа искуства.

3. Састанци на нивоу радне јединице се одржавају двомесечно у циљу размене идеја и мишљења на основу обуке, као и у циљу увођења у Нове основе програма „Године узлета“ колега који нису прошли обуку и тек је сад похађају.

Проблеми у тимском раду на нивоу радне јединице не постоје, договорено је да дежурна соба постане соба за одмор и релаксацију са друштвеним играма, главни хол има форму простора за породицу, која је оплемењена светлосним ефектима попут коцке која мења боје и лед лампи са завесама, као и удобног простора са две фотеле за опуштање док се деца чекају са балета или енглеског језика. Остало је још да се дефинише простор у ходнику вртића у ком правцу ће се преструктурирати, а у плану је да буде сензорни, игровни простор.

4. Питања која се намећу јесу следећа: Да ли смо добро дефинисали просторне целине? Како преструктурирати двориште вртића?

Вртић „Лепа Витас“

Промене су започете у свим радним собама, тренутно се ради на преграђивању простора односно прављењу просторних целина и обогаћивању истих, прикупљању средстава и осмишљавању сценографије (по пројекту)? Од кључних проблема истичемо потребна средства и ангажовање мајстора, помоћ у прибављању средстава, размена искуства. Програм васпитно-образовног рада реализујемо тако што посматрамо интересовања, истражујемо шта деца желе и евентуално шта би била тема пројекта. Започели смо развијање тема/пројекта и преиспитујемо се у којој мери задовољавамо критеријуме за њихово развијање. Називи пројеката су: кућа, сладолед и маска. Као врсту помоћи која нам је потребна навели би размену искуства са колегиницама и подршка стручне службе.

Сваког месеца на нивоу вртића размењујемо информације и са стручном службом о простору и недоумицама везаним за нове основе програма. Недовољно познавање материје и потребно време за примену. При реализацији пројекта потребан је тимски рад и одсуство истог је видљиво. **Питања којима конкретно желимо да се бавимо су следећа: документовање, повезаност са заједницом у развијању реалног програма, реалан програм и како почети у групи??**

Вртић „Луња“

У свим радним собама вртића „Луња“ започето је преструктурирање. Промене су видљиве у простору вртића. Млађе групе раде на просторним целинама за симболичку игру и целинама за конструисање. Старије и припремне групе раде на сензорним и литерарним целинама.

Проблеми везани за средину за учење су углавном техничке природе и они који се тичу већих улагања (компјутери, израда сензорних табли јер нису сви у могућности да их направе у сарадњи са родитељима) **Мишљења смо да можемо одрадити све ефикасно а исто тако да нове пројекте и програме треба да прате и додатна средства која су планирана за улагање а не све да стоји на терету васпитача као и до сада.**

Програм васпитно-образовног рада реализујемо пратећи дечја интересовања, радимо на развијању пројеката. Млађе групе („Жиотиње“) иначе видно да у млађим групама се теже развијају пројекти; средње групе („Аутићи“, Ормар за наше костиме“) старије („Сапун“ и један пројекат завршен „Титаник“); припремне („Откривање симбола – Египат“; „Свемир“)

Што се тиче састанака на нивоу радних јединица размењујемо искуства током реализације пројеката, упознати смо на којим пројектима се ради и упућени смо једни на друге. **Главни проблем је што се чини да све иде убрзано а да пре тога ни они који су организовали обуку нису баш сасвим сигурни како све треба да изгледа. Тако да очекујемо сарадњу и помоћ али не видимо још коме треба да се обратимо. Недоумице су и за писање нових дневника и свакако су то наше теме за разговор и консултовање на нивоу радних јединица.**

Обука on-line, форуми, за неке колегинице нису баш нешто са чиме желе да се баве, посебно ако се одвијају тако брзо и тада се осећа неспремност за промене. Уједно може бити и вид прозивке. То је један од проблема не као одбијање већ само жеља да се иде корак по корак. Практични примери из праксе су такође нешто што је потребно као и семинар о пројектном планирању.

Вртић „Каспер“

Промене су почеле у радним собама, једна група је завршила тему/пројекат „Кухиња“, а друга је почела пројекат „Дрво – шта све може“. Од кључних проблема истакли би следеће: мајстор не долази а и кад дође нема потребног материјала, неспремност колегиница да прихвате промене (Једна колегиница баца ролне папира говорећи како смрде и да не жели да их пипа, како је све смеће по соби) **Потребно нам је мало више подршке стручне службе око наведених промена у радној соби.**

Већ смо имали теме/пројекте а у овом периоду новогодишњих празника посматрамо и пратимо интересовања деце и евентуално шта би била тема пројекта. **Недоумица колегиница је празан ход током дана кад се не бавимо пројектом тј. режим дана, мало више консултовања са стручном службом и мало више примера из праксе.**

Што се тиче састанака на нивоу објекта, састајемо се кад год смо у могућности, размењујемо и коментаришемо око материјала који нам је потребан и шта још може да се мења.

Вртић „Свети Сава“

У свим васпитним групама видљиве су промене. Све радне собе су преструктуриране у просторне целине.

Млађа група- све просторне целине су видљиве (покрет и музика, ликовно-креативна, целина са конструкторима, симболичка целина). Унесен је неструктуриран

материјал, светлеће табле, графоскоп. Поједини столови замењени су дрвеним калемовима, сав материјал доступан је деци и на видљивом је месту. Постоје и занимљиве вертикалне преграде и ефекти зачудности.

Средња група – простор у потпуности подржава нове основе програма. Радни столови у потпуности су у замењени калемовима који су обogaћени занимљивим материјалима и средствима у зависности од просторне целине у којој се налазе. Свуда у соби су процесни панои који одражавају процес дечјег истраживања у пројекту. У соби су огледала, светлећи столови, ефекти зачудности. Са децом су направљене занимљиве играчке које су у функцији пројекта. Унето је доста природног материјала који је доступан деци. Сваки део собе подстиче децу на истраживање.

Старија група- Веома лепо и смислено преструктуриран простор. Просторне целине видљиве, естетски уређене. Свуда у соби су видљиви процесни панои као и монтезори табле за музику и фину моторику. Необични ефекти зачудности. Простор и библиотеке и за осаму који су ушушкани. Свуда је деци доступан папир за цртање и бележење.

Припремна група- целодневна у групи су издељене просторне целине ниским полицама на које су монтирани дрвене вертикалне преграде у форми мреже. Они уједно служе и као процесни панои. Целина за одмор и библиотека врло естетски сређени и у тој целини је литерарни део где деца могу да се осаме, бележе, цртају и представљају оно што истражују. Истраживачки део поред природног садржи и дидактичке играчке који децу уводе у математичке појмове. Постоји графоскоп, позориште сенки, занимљиви конструктори.

ППП 4 сата- велики простор, лепо преструктуриран у просторне целине. Унешен природни материјал деци доступан, истраживачка просторна целина врло богата подстиче децу на истраживање. Реализован је пројекат „Благо“ у складу са дечјим интересовањима.

У свим васпитним групама реализује се васпитно-образовни рад у складу са новим основама. Васпитачи прате интересовања деце, бележе их, промишљају о идејама и темама пројеката. У млађој групи започет је пројекат „Ауто“ на основу запажања о дечјим интересовањима. У средњој групи пројекат „Кишобрани“ који се већ приводи завршној фази. Реализован је водећи се дечјим интересовањима а у сарадњи са родитељима и локалном заједницом. Родитељи су са децом истраживали код куће занимљиве штампане садржаје које су доносили у вртић. ЗЖН табеле су пратиле ток пројекта а у холу вртића су процесни панои и панели са мноштвом дечјих исказа и фотографија које су пратиле пројекат. У старијој групи завршен је пројекат „Музика“ а у реализацији је нови пројекат „Саобраћај“ такође настао на основу дечјих интересовања. Родитељи су укључени у израду занимљивих средстава и различитих подлога за саобраћај.

Припремна група ушла је у пројекат „Тројански коњ“ који је произишао из претходног пројекта „Грчки симболи“. За реализацију пројекта обраћамо се родитељима, експертима у локалној заједници у којој можемо да пронађемо одговоре за нека питања везана за овај пројекат.

Што се тиче састанака на нивоу објекта, није их било али су васпитачи у разговору размењивали искуства идеје и предлоге за преструктурирање простора. Сви су заинтересовани за реализацију пројекта и размењујемо искуства везана за активности у пројекту. Имамо идеју да заједничке просторе преуредимо у места где би се дружила деца свих узраста и где би се деца са родитељима заједно задржавала.

Вртић „Бубамара“

У објекту су започете промене у обе радне собе, које се и даље настављају. У старијој-предшколској групи су промене видљивије, док су васпитачи млађе-средње групе промене прилагодили узрасту деце и адаптацији. У току јануара месеца васпитачи млађе-средње групе планирају да остваре сарадњу са мамом која је по струци графички дизајнер а која се понудила да предложи неке своје идеје, и саслуша наше, а тичу се уређења простора у складу са Новим основама програма.

Проблеми обе радне собе са којима се сусрећемо се тичу недостатка потребних средстава, а проблем праве и плафони који због састава не дозвољавају кацење висећих елемената због безбедности деце. Ниже полице располажу са потребним и предложеним неструктурираном материјалом, и мењају се у складу са потребама.

Што се тиче реализације ВОР-а посматрамо интересовања деце, истражујемо шта деца желе, покушавамо да покренемо теме у складу са дечијим интересовањима и на начин на који налазу Нове основе програма. На састанцима у објекту размењујемо информације, мишљења, дилеме и идеје до којих долазимо у свакодневном раду, и то 2 пута месечно, али и на свакодневном нивоу. Питања и дилеме се најчешће тичу тога како програм квалитетно применити у мешовитим групама које су бројне, а да је све у складу са предвиђеним програмом рада. Сарадњу са родитељима се трудимо да одржимо на досадашњем нивоу на коме смо били задовољни и ми и они, водећи рачуна о томе да не претеримо са свакодневним захтевима који се тичу уређења средине за учење.

Вртић „Гуливер“ -

Средине за учење – промене су почеле у току прошле радне године у свим радним собама с тим што настављамо са обогаћивањем просторних целина новим материјалима. У неким собама (мешовите групе) дошло је до реорганизације простора у складу са пројектом на којем се тренутно ради. Сви запослени се слажу да је један од проблема средства. Тј мањак истих. Међутим и поред мањих проблема сви су започели нове пројекте (неки су реализовало 1-2 пројекта која су завршена) кроз посматрање, преиспитивање. Још увек имамо одређене дилеме да ли пројекте радимо онако како би требало и вероватно правимо пропусте које ћемо исправити у наредном периоду. Пројекти који се реализују су:

- „Кућа“ - млађа група
- „Мрави“ - средња група
- Остварена два пројекта „Од воћа до сока“ и „Коњи који јуре“
- У мешовитој групи завршена су два пројекта „Брод“ и „Кретање“ и започета два нова „Малац, генијалац“ и „линије, тачкице, слово“
- Најстарија вртићка група реализује пројекат „Фотографија“

Састанци са тимом вртића се одржавају два пута месечно.

Највећи број васпитача је забринут за начин усклађивања оваквог приступа раду са бројем деце у групи а да се не одтупи од идеје да свако дете има слободу у избору игре. Такође је један од проблема на који начин задовољити интересовања деце и не удаљавати се превише од пројекта.

Како и на који начин почети писање пројекта.

Што се тиче томског рада нема већих проблема.

Проблем је и даље како осмислити простор у којима деца мање бораве или су у пролазу-ходници, гардеробер, степениште, дневни боравак..

Треба нам помоћ стручних сарадника по многим питањима која су веома важна за даљи квалитет рада.

Вртић „Нада Пурић“

1. Средина за учење

-У свим собама започете су промене у преструктурирању, и видљиве су. Богаћење различитих целина. Ни једна соба није остала не преструктурирана. **Кључни проблеми- недостатак средстава, мали простор, не довољно активно укључивање родитеља у пројекат** **Подршка која нам је потребна је у добављању средстава за формирање целина, мајстор.**

2. Како реализујете програм васпитно-образовног рада?

Васпитно-образовни рад у свим групама реализује се по пројектима.

Називи пројекта:

- Наш бенд-старија група
- Џудан предмет-старија група
- Меда-млађа група
- Удружење китобранитеља-припремна група
- Машина за време- припремна група
- Отварање ресторана-средња група
- Снешко-средња група

3. Састанци на нивоу радне јединице

Одржавају се редовно на нивоу радне јединице. Одржане су презентације три пројекта на нивоу радне јединице, и то две у октобру, једна у новембру. Након којих смо међусобно размењивали мишљења, давали предлоге, сугестије, смернице. Морам напоменути да се свакодневно размењују идеје, "у ходу", идеје се размењују интензивно и преиспитујемо се да ли смо на "добром путу". Такође, користимо материјал који сте нам дали за разликовање традиционалног приступа и садашње праксе.

4. Недоумице и питања везане за нове основе

- Како треба да изгледа процесни пано
- Документовање процеса развијања пројекта
- Начин писања радне књиге
- Како ући у пројекат?
- Како изабрати тј. доћи до теме, и продубити а да буде смислена деци?
- На који начин мотивисати локалну средину да се укључи у наше пројекте?
- Набавка материјала, како за опремање собе, тако иза сам рад са децо

Вртић „Мића и Аћим“

Средина за учење

Сви чланови колектива вртића „Мића и Аћим“ истичу да су започели промене у преструктурирању њихових радних соба. Сматрамо да су промене видљиве у односу на претходна искуства и знања, као и начине рада. Да ли су промене довољно видљиве у свим собама – свакако нису али постоје ако посматрамо наше собе - „пре и после“, где смо уочили одређене помаке у односу на нове Основе програма. Просторне целине су склоне променама и ми покушавамо да прилагодимо окружење у односу на оно са чиме се тренутно деца и одрасли баве по узрасним групама нашег вртића. Сматрамо да је потребно да прође извесно време како би се уочило да ли су понуђени материјали и средства – довољно подстицајни, односно одговарају децијим интересовањима па

самим тим и да ли је преструктурирање соба/простора задовољило дечје потребе и захтеве. Васпитачи посматрају дечју игру и разговарају са децом о променама које су настале у њиховом простору као и о ономе са чиме се тренутно баве у тим просторима. Сматрамо да су досадашње промене само почетак.

- **Кључни проблем у остваривању промена приликом преструктурирања простора је недостатак потребних средстава.**
- **Потребна нам је подршка за комуникацију са локалном средином како би лакше дошли до већ поменутих потребних средстава.**

Васпитно-образовни рад реализујемо, као што је већ поменуто, посматрањем дечјих интересовања. Међутим, још увек нисмо задовољни а ни сигурни (међусобно се преиспитујемо) да ли и колико успевамо да посматрајући дечју игру уочимо оно што је за дете уистину – важно (јер ако дете вози аутомобиле по соби да ли то значи да га занима кретање или интеракција са децом или сам аутомобил/играчка или...)? Веома нам је важно да кроз добро структуриране просторне целине подстакнемо позитивну интеракцију међу децом, односно потрзбу да се друже, воле и разумеју. Мислимо да смо тек на почетку.

Сви у вртићу су започели развијање теме/пројекта и преиспитују се да ли и у коликој мери задовољавамо критеријуме за развијање теме/пројекта.

- Радни НАЗИВИ ТЕМА/ПРОЈЕКТА:
  - Млађа група: „Градилиште“
  - Млађа група: „Акваријум“
  - Средња група I: „Моћ“
  - Средња група II: „Тегла“
  - Старија група I: „Књига“
  - Старија група II: „Спортска правила“
  - Предшколска група: „Свемирска станица“
  - Предшколска група: „Хало“
  - **Васпитачи истичу да је најпотребнија позитивна комуникација и подршка свих који су укључени у живот и рад вртића (Стручне службе, размена са колегиницама...). Промене су изазвале несигурност, збуњеност, због чега постоји недовољна отвореност а самим тим и недостатак самопоуздања.**

Свакодневно се у групи – консултујемо, разговарамо, размењујемо искуства, идеје, дилеме, дешавања...а уколико смо у могућности настојимо и да „у ходу“ заједнички размишљамо о дилемама ван састанака Актива вртића.

- У нашој радној јединици до сада је било 7 састанака Актива вртића, где смо се највише бавили „Принципима уређења простора“ односно Средином за учење.
- 18.9.2019.год. , 3.10.2019.год., 7.11.2019.год., 29.11.2019.год., 6.12.2019.год., 10.12.2019.год.,25.12.2019.год.
- Такође смо имали и два састанка са ментором (20.новембра-први састанак, други је био 18.12.2019.год.)

Најчешће недоумице, питања се постављају везано за:

Практичну примену нових Основа програма кроз свакодневни васпитно-образовни рад и промену досадашњег начина размишљања како би био у складу са новим Основама програма.

Болничке групе- реализовани кораци

У претходна три месеца смо присуствовали радионицама са стручном службом на којима смо се упознавали са новим Основама програма „Године узлета“. Сходно могућностима договор је био да се на радионицама обучавамо за примену у нашем окружењу а истовремено да пратимо како се то примењује у другим објектима. У циљу што бољег разумеава нових основа, састанци се одвијају два пута месечно. На тим састанцима решавамо и постојеће проблеме везане за простор. Међусобно размењујемо идеје, матерјале, оплемењујемо простор у договору са медицинским особљем.

Актив медицинских сестара

Укупно одржана три састанка.

1. Тема: Средина за учење- примери добре праксе- реализатори: јасле „Луња“ и „Палчић“
2. Тема: Интеракција деце из јаслица и вртића – вртић и јаслице „Бисер“
3. Анализа урађених промена у простору - вртић „Свети Сава“; На истом активу представљен је и пројекат „Китобранитељи“ –припремна група вртића , „Нада Пурић“

Тромесечни извештај о стручном усавршавању у јаслама

Јасле „Мића и Аћим“

Све собе у јаслама „Мића и Аћим“ су преструктуриране. У млађим групама се налазе простори за провлачење и осаму, у плану су и светлосни ефекти, кинестетичке целине и мобајл (звук, сенка, фолије различитих боја..)

Средња прва група има сензорно-перцептивну, ликовну целину и целину за осаму.

Средња друга група има ликовну целину, скривалицу за осаму и мобајл за интелектуалне активности.

Старија прва група има сензорну, ликовну и целину за осаму. Старија друга група има сензорну, литерарну, целину за конструисање, за симболичку игру и за осаму.

Највећи проблем представљају средства. Недостаје нам материјал (селотејп, куке, типлови, топли лепак, картонксе кутије, фолије у боји, обичне фолије, вуница...) неструктурирани материјали (грис, брашно, кафа, шарени пиринач..)левак, цедиљке, светлећа кугла, сито, варјаче, ванглице, стреч фолије, лепак за тапете, силикон, пурпена..

Млађа јаслена и средња прва група још увек прате интересовања деце, истражују шта желе и евентуално штаби била тема. У млаим групама још увек има адаптација.

Средња друга група започела је на развијању пројекта „Шта све може једна кутија“. Старија прва група ради на пројекту „Мешај“. Старија друга група ради на пројекту „Дуни и покрени“

Свима је потребна подршка стручне службе. На нивоу јаслица састајемо се једном недељно, размењујемо искуства и усвајамо полако нове основе програма. Сви започети пројекти нас подстичу на преиспитивање у којој мери задовољавамо потребне критеријуме .

Почели смо са уређивањем хола, У то смо укључили и родитеље старијих група који су нам на заједничкој радионици помогли.

Питања која траже одговор су:

1. **Документовање?**
2. **Како радити са дететом које има развојни проблем, како га укључити?**
3. **Сарадња са родитељима (да сви учествују)**
4. **Безбедност??**
5. **Да ли у сваки пројекат мора бити укључен ескперт?**
6. **Да ли и у којој мери децу усмеравати на ток пројекта?**

Јасле „Бисер“

Средина за учење

- Промене су започете у свим собама. У првој и другој средњој јасленој групи унети су различити полуструктурирани и неструктурирани материјали који су увек доступни деци.

У млађој јасленој групи оформљена је целина за осамљивање, сензоперцептивна стаза, затим постављени су висећи звучни и светлосни ефекти, новогодишња целина која служи за провокацију и проширује започета истраживања. Тема пројекта им је „Шта све могу да додирнем?“

Прва средња група- Формиране су просторне целине, али је реорганизација собе још у току. Од просторних целина у соби су оформили сензорну, симболичку, за скривањеи осамљивање и визуелне уметности. Након праћења деце у соби бележили су њихова интересовања која су их одвела у пројекат „Шта се то чује?“. **Кључни проблем им је помоћ приликом организовања простора у соби (помоћ мајстора) и набављање материјала за рад.**

Друга средња група- Промене су започете, скинути су сви панои који нису били доступни деци и нису били у њиховом нивоу. Соба је окречена и реорганизована. Оформили су сензорну просторну целину, целину са неструктурираним материјалом, материјалом из природе и рециклажним материјалом. Затим је направљена целина за осамљивање и скривање у коју су убачени и светлосни ефекти. У свакодневним активностима користи се и ходник који припада овој соби где је оформљен „ликовни атеље“ у оквиру кога су убачени материјали из природе као сто су пањићи који представљају столице за децу али се могу користити и у друге сврхе, зависно од тога шта деца желе. Доступне су им различите боје и материјали за сликање. Посматрајући њихова интересовања приметили су да деца уживају у томе да се скривају па им је то послужило као полазна тачка за пројекат који су назвали „Скривалица“ .

Прва старија јаслена грпа – простор је преуређен уз ношење различитих материјала и средстава: постаљене су сензорне табле на зид, скривалице, простор за лстање сликовница и осамљивање. Проблем им је што је већина деце често одсутна па често реадтацији. Подршка им је потребна у прикпљању материјала и у развјању пројекта (да ли су на добром путу). Започели су пројекат “ Препознај ме“. До овог пројекта су дошли провокацијом девојцице и тате који су дошли са маскама у вртић.

Друга старија група- Простор за учење је реконструисан уз уношење нових провокација и праћења интересовања деце. Оформили су простор за осамљивање, скривалицу, сензо-перцептивну стазу, кројачку радионицу са материјалима јер су пратећи дечија интересовања сазнали да деца воле да се пресвлаче и да их занима ко прави гардеробу. Тако да су започели пројекат „ Како се прави хаљина, панталоне... „ **Потребна им је подршка око вођења документације.**

Како реализујете програм васпитно-образовног рада (у овом периоду):

Углавном су све групе већ посматрајући интересовања деце започела неки пројекат. Већини група потребна је подршка око документовања.

Састанци на нивоу радних јединица

Састајемо се редовно на нивоу радних јединица (једном недељно). Размењујемо искуства и пут како иду пројекти и шта би могли даље. Несигурност постоји код свих.

Јасле „Звончић“

У свим собама су започели са променама у уређењу средине за учење. Тренутно пратимо интересовања деце везано за конкретне промене у простору, укључујемо родитеље као партнере који нам дају повратне информације како они виде промене, колико промене утичу на децу, њихова интересовања, игру...

Проблеми - недостатак материјала, средстава за рад, нефункционалан и неприкладан намештај који није у складу са новим основама (високе полице где деци није све доступно, пуно непотребних ормара у собама..и др.)

Пратимо интересовања, преиспитујемо се које теме нам произилазе из интересовања деце, шта им заокупља пажњу, пружамо подршку једни другима, размењујемо искуства, идеје..Започели смо развијање пројеката и преиспитујемо се у којој мери задовољавамо критеријуме за развијање пројеката. Пројекти које реализујемо су следећи: „Ђиха-ђиха“, „Мали градитељи“, „Истражујем телом целим“, „Шарени дурбини“.

Састајемо се кад год је потребно и имамо времена (обзиром да од почетка радне године имамо пуно обавеза везаних за стручно усавшавање) Размењујемо идеје везане за средину за учење, искуства, знања са семинара, обука, актива и преиспитујемо се као тим како би сва та знања и искуства могла да нам помогну у даљем раду.

Проблеми- недовољно тј.неједнако укључивање свих запослених у давању идеја, реализацији истих као и коришћењу знања које су требали да стекну похађајући обуке и семинаре. Једна од дилема је и на који још начин укључити родитеље и локалну заједницу у наш рад и реализацију пројеката осим кроз радионице, посете библиотеци и сличне начине на које смо то до сада остваривали.

Јасле „Палчић“

Средина за учење

Са пеструктурирањем радних соба почеле смо још од септембра. Уношењем неструктурираног материјала уредили смо целине у складу са новим основама. Септембар је прошао у

посматрању и бележење дечијих интересовања. Након обуке и сумирања бележака почеле смо пројекте у средњој и старијој групи. Сходно томе смо преуредили собе. Преуредили смо и хол као и двориште јасала. Користили смо све расположиве ресурсе. Оно на чему тренутно радимо је укључивање родитеља у уређивању средине за учење, као и уношење нових провокација.

2. Како реализује те програм ВОР-а у овом периоду

Што се тиче ВОР – а у овом периоду радимо на пројектима које смо започели у средњој и старијој групи. У млађој групи смо отвориле пројекат под називом "Отвори-затвори", док у средњој и старијој групи развијамо пројекте које смо већ започели. Средња група ради на пројекту "Пронађи ме", а старија на пројекту "Шта се то котрља?".

Као кључни проблеми намећу се питања "Како пројекат назвати?", "Које провокације уносити деци?", "Који су то кључни моменти за почетак пројекта?", "Да ли смо на правом путу?", "Како да укључимо родитеље?" .. Подршка у виду размене искустава између колегиница нам је увек потребна и корисна, као и подршка стручне службе.

3. Састанци на нивоу радних јединица

Састанке у нашем објекту одржавамо сваког петка по потреби и чешће и на тим састанцима дискутујемо о новим основама. На почетку смо дискутовале о разумевању нових основа, "Како почети уређивати средину за учење а задовољити критеријуме нових основа и имплементирати га у сопственој пракси". Дискусије су се водиле и о **белешкама које водимо а тичу се деце и њихових интересовања, "шта је кључно што треба издвојити", "када васпитач треба да се повуче а деца наставе самостално игру", "у којој мери је васпитач активни сарадник у дечијој игри ",** како привући децу која нису заинтересовани за пројекат којим се бавимо (на који начин га укључити кроз његов центар интересовања).

4. Питања у вези нових основа и разумевања начина рада

Читањем нових основа програма нејасноће полако превазилазимо, али оно што је нама веома важно у целокупном процесу је сама игра којом желимо да се бавимо, али као активни партнери са нашим главним актерима. Потешкоће које се јављају су само постављање граница између активног партнерства и фронталног рада који смо практиковали до сада.

Јасле „Маза“

1.Средина за учење :

- У јаслицама „Маза“ започете су промене у преструктурирању радних соба
- У свим собама и просторијама су промене видљиве
- Тренутно се ради на формирању целина за симболичку игру и осамостаљивање и скривање у складу са тренутном темом/пројектом. Такође радимо на уређењу дворишта
- Кључни проблеми у млађим групама су како доћи до теме/пројекта и како започети пројекат. Генерални проблем у свим групама су недостатак материјала за рад и сарадња са родитељима. Родитељи нису много заинтересовани да учествују иако им је указано на значају њиховог учешћа у реализацији пројекта.
- Подршка у виду набавке средстава за рад и на који начин да мотивишемо родитеље да се више укључе

2.Реализација васпитно-образовног рада у млађим групама одвија се кроз посматрање интересовања деце, истраживања шта желе и евентуално шта би била тема пројекта, а у старијим смо започели развијање теме/пројекта и преиспитивања у којој мери задовољавамо критеријуме за развијање теме/пројекта

3.Састанци на нивоу радних јединица се одвијају минимум два пута месечно с обзиром да смо имали састанке са стручном службом, обуке и семинаре. Размењивали смо идеје за рад, могуће потешкоће и начине за набавку потребних материјала и средстава
Проблема у тимском раду углавном нема.

4. У јаслицама маза 3 колегинице су прошле комплетну обуку, 4 делимично и 5 тек треба да прођу, тако да смо се све сложиле да су основе нејасно написане,у смислу да је све познато, али се у пракси тешко препознаје. Колегинице које нису прошле обуку буне одређене речи које се јављају (зачудност,рефлексија, коконструисање), тако да настављамо да радимо на читању и разјашњавању.

Јасле „Луња“

Започете су промене у пререструктурирању радних соба и видљиве су у свим собама. Тренутно се ради на уређивању физичке средине у целим јаслама. Кључни проблеми су: потребна средства, тренутно нам није потребна подршка. Стручна служба нам је до сад доста помогла и на адекватан начин нас увела у нове основе нарочито везано за средину за учење.

Реализација ВОР-а – посматрамо интересовања деце, истражујемо шта желе и шта би била тема пројекта. У старијим групама смо започели пројекте „Алати“ и „Рибица Живојин“ Колегиницама које нису прошле обуку је потребна подршка стручне слжбеи семинари су увек добродошли.

Након обуке смо се састајали на нивоу састанака у радној јединици. До сад је реализовано 4 састанка. Договорили смо се око реализације родитељског састанка. Размењивали смо идеје, искуства...Проналазили заједничка решења око потребних средстава за уређивање простора. Размењивали смо идеје и нејасноће везане за нове основе.

Питања и дилеме:

- **Развијање пројекта, да ли смо добро започели, формирање процесног паноа- као и шта даље?**
- **Колико дуго можемо да посматрамо и истражујемо шта ће нам бити пројекат?**
- **Садржај портфолиа?**

Јасле „Чаролије“

Средина за учење – започете су промене у пререструктурирању свих радних соба, тренутно се ради на организовању осталих просторија (холова, трпезарија) У свим радним собама су видљиве промене:

- Просторне целине издвојене у старијој другој групи и средњој другој групи. У сатријој првој групи ради се на мобилној прегради за издвајање просторних целина (проблем-гипсани плафон и безбедност деце)
- У средњој првој групи издвојена је целина за осаму и тренутно се ради на организацији осталог расположивог простора

- Радна соба за млађу групу је оплемењена неструктурираним материјалом и реквизитима, али нема издвојених целина.

Реализација ВОР-а

Посматрамо интересовања деце и истражујемо теме - пројеката. У две старије групе реализују се пројекти: „Сенке“ и „Боје“; две средње групе улазе у реализацију пројеката „Кутија“ и „Лопта“

Није нам потребна додатна подршка.

На нивоу радне јединице састанци се релизују два пута месечно са темама:

- уређивање физичке средине
- подстицајна социо средина
- начини праћења и посматрања
- реализација и ширење пројеката у групи

Кључни проблеми су: - недостатак технике и интернета (немогућност издвајања и чувања потребних слика и штампања текстова за процесне паное) Потребна нам је и финансијска подршка за набавку потребних материјала сходно пројектима како се не би исувише ослањали на помоћ која долази од родитеља.

Нема нејасноћа везано за обуку.

Актив васпитача болничких група

На првом састанку одржаном у септембру месецу направљени су почетни договори о раду актива са акцентом на реализацију хоризонталне размене обзиром да васпитачи болничких група неће бити обухваћени обуком за имплементацију нових основа програма. Реализатори радионица су стручни сарадници. Садржај првог састанка је следећи:

- Припрема за увођење нових основа програма;
- Израда конкретних планова активности за реализацију предвиђених годишњих задатака

На другом састанку, одржаном у октобру представљена је концепција нових Основа програма и примена у раду са децом у болници.

Садржај трећег састанка био је следећи:

- Радионица- слика о децем вртићу- из нових Основа програма;

На четвртом састанку реализована је радионица – Слика о ПВО- природа и функције предшколског васпитања и образовања;

Пети по реду актив болничких група одржан је почетком децембра и на њему су васпитачи са пријемног одељења у Тиршовој представиле прошлогодишњу тему „ Како олакшати деци боравак у болници“

На шестом састанку стручни сарадници су реализовали радионицу – Циљеви основа програма.

На истом састанку направљени су и договори како ће тећи динамика у наредном периоду. Акцент на следећем састанку у јануару биће у вези вођења евиденције у болничким групама.

Актив припремних група

Актив припремних група се састаје једном месечно. Реализована су четири састанка од почетка радне године. Садржај састанака је следећи:

1. - Договор око рада Актива за ову радну годину
Упознавање са годишњим планом рада
2. - Презентација о раној писмености, размена искуства и идеја
Планови сарадње са основним школама
3. Рана писменост – Нада Шево, Институт за педагошка истраживања
4. Радионица о раној писмености- Нада Шево, Институт за педагошка истраживања

Актив ментора и приправника

Током овог периода састао се састао три пута. На првом састанку одржаном у септембру месецу, разматрали смо Програм рада ментора и приправника и усвајање плана рада актива. На истом састанку направљена је евиденција свих приправника и одређени су ментори за оне вапитаче и мед.сетре које их немају. На другом састанку представљен је измењен програм рада ментора и приправника обзиром да највећи број активности из старог плана треба да се укључују у нову концепцију. Програм рада је делимично измењен обзиром да Правилник званично није претрпео измене. На следећем састанку одржаном у децембру месецу представљене су теоријске поставке Основа програма- слика о детету- реализатори: стручни сарадници и помоћник директора.

Актив за развојно планирање

Састао се једном од почетка радне године. Садржај састанка био је израда планова акције на нивоу објеката и конкретизација активности до краја радне године. Обзиром да је у овој радној години план рада актива свих вртића и јаслица исти, односно кораци у имплементацији нових основа, акциони планови ће у великој мери бити уједначени у свим објектима.

Педагошки колегијум је одржан у септембру месецу када је урађена анализа стања по васпитним групама, опремљеност и припремљеност за рад у складу са новим основама програма- акценат на уређењу средине за учење. На истом састанку смо направили план акције на увођењу нових основа програма и разматран је план стручног усавршавања као и избор члана Педагошког колегијума који ће пратити остваривање тог плана.

Рад тимова

Тим за самовредновање

Ове године бави се самовредновањем области: Подршка деци и породици. Одржана су два састанка Тима: на првом састанку представљен је план самовредновања и предвиђене активности, анализа плана и договор око начина самовредновања. На другом састанку представљен је програм социјалне заштите, програм заштите деце од насиља- Миланка Петковић, соц. радник. Програм превентивно –здравствене заштите није представљен али њиме ћемо се бавити у наредном периоду. У плану је да се организује састанак свих структура, стручне службе, социјални радник, сестре на превентивној-

здравственој заштити, серверке како би сви дали допринос примене нових Основа програма.

Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе

Основни задатак овог тима је обезбеђивање и унапређивање квалитета васпитно-образовног рада, остваривање предшколског програма и развој компетенција васпитног кадра.

У овом тромесечном периоду одржан је један састанак Тима са следећим садржајем:

1. Разматрање годишњег плана рада Тима, начин рада и дефинисање задатака којима ће се тим бавити

Тим ће наставити и ове године да се бави истраживањем васпитне праксе. Обзиром да смо ушли у нове основе програма тим ће се бавити сагледавањем перспективе деце о вртићу, сагледавање простора и усклађеност са сликом о детету. Имамо неколико корака у истраживању : 1. Како деца виде простор?; 2. Шта деца кажу о активностима?;3. Како деца виде одрасле у вртићу?; 4.Како деца виде односе? 5. Какав би вртић деца желела?

Други део истраживања односи се на методологију самовредновања и на састанку смо поделили задужења везано за овај сегмент.

Тим за професионални развој

Тим је у истом саставу као и прошле године. План рада за ову радну годину углавном се односи на праћење базе акредитованих сати као и на компетенције за васпитаче којима ћемо се детаљније бавити.

Реализована два састанка Тима у претходном периоду.

1. - Конституисање Тима и конкретизација задатака до краја радне године;
  - Анализа потреба васпитног кадра за професионалним усавршавањем у односу на компетенције;
  - Планирани семинари у наредном периоду
  - База података стручног усавршавања

На другом састанку садржај је био следећи:

- Анализа акредитованих сати стручног усавршавања;
- Анализа компетенција за васпитаче
- Текућа питања

Реализовани акредитовани семинари у установи:

- „Пројекти у ПУ“ - реализатори: Гордана Ђорђевић и Јелелна Крсмановић, педагози,ПУ „Сима Милошевић“ Земун;
- „Подршка развоју критичког мишљења на раном зрасту“ - модул 1- реализатор: ЦИП;

- „Подстицање дечјег развоја применом и обликовањем природних материјала“- реализатори: Дијана Копуновић Торма- психолог и Фернец Торма- примењени уметник;
Сви који су прошли обуку за имплементацију нових основа добијају нових 40 сати стручног усавршавања.

На Јесењим Сусретима мед сестара представљен је један рад из наше установе:

- Пројекат „Књига“- јасле „Звончић“

На Јесењим Сусретима васпитача на Тари представљена су два рада из наше установе:

- Пројекат „Лутка“ – вртић „Фића“
- Пројекат „Брод“ - вртић „Гуливер“

Закључци:

Све активности реализоване су по плану у овом тромесечном периоду онако како је предвиђено Годишњим планом рада, имајући у виду и обуку за имплементацију нових основа као и менторску подршку у објекту који је језгро промена.

Овај извештај треба да нам покаже и отвори одређена питања која се тичу стања у вртићима и јаслама након примењене обуке и то: који су кључни проблеми, која врста подршке је потребна и да ли је нови документ оставио одређене нејасноће којима би требало да се убудуће бавимо?

Након сумираних одговора из објеката издвајамо следеће кључне проблеме и дилеме којима ћемо се бавити у наредном периоду:

- Практична примена нових основа кроз свакодневни рад??
- Потребна је позитивна комуникација и подршка свих који су укључени у живот и рад вртића (стручне службе, размена са колегиницама..)
- Промене су већим делом изазавале збуњеност и несигурност због чега постоји недовољна отвореност а самим тим и недостатак самопоуздања; Осећа се велика неспремност за промене. Треба ићи корак по корак.
- Потребна боља комуникација са локалном средином- питање шта конкретно и на шта се тачно мисли?'
- Неуједначено укључивање свих запослених у примени стечених знања након обуке и семинара и укључивање у рад;
- На које начине још укључити родитеље осим кроз већ познат начине – радионице..да ли у сваки пројекат треба да буде укључен експерт?формирање процесног паноа?(јасле)

- Кључни проблеми везани за промене у средини за учење су техничке природе. Нове пројкте и програме прате додатна средства која треба да се омогуће а не да буду терет васпитачима.
- Вођење документације- недоумице и дилеме у вези планирања?'
- Потребно је мало више подршке стручне службе у вези преуређивања средине за учење;
- Потребно је више практичних примера као и семинар о пројектном планирању;
- Одсуство тимског рада у појединим објектима у смислу неједнаког укључивања свих запослених;
- Постоје дилеме које се односе на то шта је кључно што треба издвојити када су у питању дечја интересовања, како привући децу која нису заинтересована за пројекат и др..?
- Шта треба да буде садржај портфолиа?
- Недоумица : празан ход током дана када се не бавимо пројектом и више примера из праксе.

Постоје објекти који нису истакли проблеме у раду нити нејасноће, иако стручни сарадници имају реалне увиде о њиховом разумевању новог документа и правог стања у тим објектима, поставља се питање њихове објективности у одговорима у овом извештају.

Извештај сачинила: Ана Томић,педагог